
*Kompletteringsval
till utskott*

Om rätten till förlustavdrag för egen fastighet

1983/84:7

Fredagen den 14 oktober

Kl. 09.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Kompletteringsval till utskott

Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN:

Moderata samlingspartiets partigrupp har som suppleant i justitie- och försvarsutskotten under Anita Bråkenhielms ledighet anmält hennes ersättare Alvar Gunnarsson.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i justitieutskottet

Alvar Gunnarsson (m)

suppleant i försvarsutskottet

Alvar Gunnarsson (m)

2 § Justerades protokollet för den 6 innevarande månad.

3 § Svar på fråga 1983/84:1 om rätten till förlustavdrag för egen fastighet

Anf. 2 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Mot bakgrund av att en person som bor i en egen bostadsfastighet i en kommun och bedriver en egen rörelse i en annan kommun inte får avdrag för underskott på fastigheten vid taxeringen till kommunal inkomstskatt i rörelsekommunen har Sven Munke frågat mig om jag delar hans uppfattning att detta är ett sätt att diskriminera egen företagsamhet som rjmmar illa i en demokrati och – om så är fallet – vad jag avser att vidta för åtgärder för att ändra på denna orättvisa.

Det är en sedan länge gällande princip för den kommunala beskattningen att denna träffar inkomsterna i varje särskild kommun utan hänsyn till eventuellt underskott i andra kommuner. Det är givet att denna princip – även i andra fall än det som nämns i frågan – kan få oförmånliga verkningar för den enskilde skattebetalaren.

När det gäller just den situation som Sven Munke tagit upp vill jag påpeka att den har samband med det utredningsarbete som bedrivs inom 1980 års företagsskattekommitté. Enligt tilläggsdirektiv skall kommittén utforma ett system för beskattning av enskilda näringsidkare som mer överensstämmer med vad som i dag gäller för innehavare av fåmansbolag, en s. k. staketmetod. Ett betänkande från kommittén väntas omkring årsskiftet. Jag är därför inte nu beredd att lämna något närmare besked angående förändringar av nuvarande regler, utan detta får komma under bedömning i det sammanhanget.

Anf. 3 SVEN MUNKE (m):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret. Jag vet inte om jag skall uppfatta det som negativt eller positivt. Den ställda frågan var ju, om statsrådet delar min uppfattning att detta är en orättvisa.

En yrkesgrupp som särskilt drabbas av detta är taxiägare, som ofta bor i en annan kommun än den där de har trafiktillståndet. Reglerna drabbar då en person som utför ett arbete, i detta fall att köra taxi, på ett annat sätt än en person med samma förutsättningar som är anställd. Det är detta jag menar är diskriminerande.

När man framför kritik till skattemyndigheter eller andra mot att småföretagare ställs i ett sämre läge, brukar man få till svar att vederbörandes hustru har möjlighet att utnyttja förlustavdraget i hemortskommunen. Detta förutsätter emellertid dels att företagaren är gift, dels att hustrun har ett förvärvsarbete. Det finns ju faktiskt hustrur som föredrar att stanna hemma och passa sina barn framför att ta ett förvärvsarbete, och då bortfaller denna möjlighet. Det anförs också att det finns möjligheter att lagra underskotten i fem år, men detta förutsätter att man kan utnyttja avdraget under den tiden.

Jag ser det i alla fall som positivt att företagsbeskattningskommittén kommer att ta upp detta och har fått tilläggsdirektiv i frågan. Eftersom det endast är några månader tills dess betänkande kommer, får jag väl för tillfället anse mig vara nöjd med svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på fråga 1983/84:45 om beräkningen av inflationen

Anf. 4 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Hugo Högeland har frågat mig om hur regeringens uttalade målsättning att nästa år nedbringa inflationstakten till 4 % skall tolkas.

Målet skall tolkas så, att vi under loppet av nästa år bör komma ner i en

konsumentprisstegring om 4 %. Mätt mellan årsgenomsnitten 1983 och 1984 torde emellertid prisökningen bli något högre.

Nr 7

Fredagen den
14 oktober 1983

Anf. 5 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret, som innebär en precisering – allra helst om man jämför med regeringsförklaringen, där en sådan precisering saknades. Det var också anledningen till min fråga.

I regeringsförklaringen talar statsministern – som annars brukar säga att man skall vara varsam med orden – på inte mindre än fem olika sätt om prisstegringar, inflationstakt och inflationsmål nästa år.

Han säger för det första: "Genom att prisstegringarna blir mindre än väntat i år synes en kraftig nedgång i realinkomsterna kunna undvikas." Då frågar man sig givetvis: Vilka prisstegringar och under vilken period?

Går vi vidare i regeringsförklaringen, som vi alla hörde här i kammaren förra tisdagen, finner vi att statsministern under avsnittet inflationen för det andra säger: "Samtidigt som arbetslösheten bekämpas effektivt måste en bestående nedpressning av inflationstakten uppnås." Men redan i nästa mening talas det, för det tredje, om att inflationen – och det är någonting annat än inflationstakten – måste "nedbringas till den nivå som råder i de länder som har störst betydelse för vår utrikeshandel".

Går vi vidare finner vi att statsministern, för det fjärde, kommer in på vad riksdagen har uttalat, nämligen: "Riksdagen har anslutit sig till målet att under loppet av 1984 nedbringa prisstegringstakten till nivån 4 %." Man frågar sig fortfarande: När under det året?

För det femte sägs det i regeringsförklaringen: "Det ligger i allas intresse att inflationsbekämpningen blir framgångsrik." Det är givetvis riktigt, men nästa mening – och det är det verkligt intressanta – lyder: "Löncavtalen för alla grupper måste stå i samklang med inflationsmålet." De berörda måste då, herr talman, fråga sig: Vad är inflationsmålet?

Om målet, som finansministern nu säger, är att konsumentprisstegringen bör komma ned i 4 % under 1984, betyder det att den genomsnittliga inflationen kan bli av en helt annan storlek. Som jag påpekade redan i min fråga måste, om inflationstakten skall ned i 4 % under nästa år, inflationstakten i december vara nere i 0 – om vi utgår från att inflationstakten i december 1983 ligger på 8 %, en siffra som jag angivit något i underkant för att vara på den säkra sidan.

Om däremot inflationsmålet uppnås i december – och det är det intressanta – innebär en prisstegringstakt på 4 % att den genomsnittliga prisstegringen blir 6 %. Då är löntagarna förda bakom ljuset, för de tror att inflationen 1984 skall bli 4 %, medan det här är uppenbart att den blir minst 6 %. Alltså kommer deras nominella lönekrav att bli betydligt högre. Vad säger finansministern om det?

Anf. 6 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Jag kan hålla med Hugo Hegeland om att regeringsförklaringen vad gäller de exakta formuleringarna kring inflationsmålet kanske

*Om beräkningen
av inflationen*

*Om beräkningen
av inflationen*

inte håller för en ingående krigranskning av det slag som Hugo Hegeland har utsatt den för. Men jag hoppas att vi nu kan enas om följande, som torde överensstämma med all möjlig vetenskaplig matematik: Med inflationen under loppet av 1984 avses inflationen räknat från december 1983 till december 1984, dvs. under denna tolv månadersperiod. Det är vad man normalt menar med inflationen under loppet av ett visst år – det är förändringen från december föregående år till december det år man talar om.

Säg att inflationstakten under loppet av 1983 kommer att visa sig vara 8,5 %. Då ligger det helt inom möjligheternas gräns att komma ner till 4 % inför nästa tolv månadersperiod, så att man i slutet av perioden är nere i takten 4 %.

Sedan har vi aldrig gjort någon hemlighet av utan tvärtom poängterat i olika sammanhang – t. ex. i vårens kompletteringsproposition – att eftersom inflationstakten 1983 bevisligen ligger högre än 4 % så måste genomsnittet för 1984 jämfört med 1983 vara högre än 4 %. Det är också en rent matematisk ofrånkomlighet. Exakt var inflationen kommer att ligga är inte möjligt att avgöra förrän vi vet vad som har hänt under hela året 1983. Det avgör i stor utsträckning hur genomsnittet för 1984 kommer att gestalta sig. Men det förefaller troligt att den genomsnittliga prisnivån kommer att stiga 5,5 à 6 %. Det är också viktigt, att det är det som kommer att avgöra utvecklingen av realinkomster och reallöner. Jag kan försäkra Hugo Hegeland, att detta har man helt klart för sig på löntagarsidan och bland löntagarnas fackliga organisationer. De har lärt sig räkna på reallöner för mycket länge sedan.

Anf. 7 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag betvivlar att man på löntagarsidan har detta helt klart för sig. Det får man klart uttryck för i Dagens Nyheter i dag. Där säger Lars-Erik Nicklasson, som är ordförande i Statsanställdas förbund, att om man skall kunna kräva 2 % reallöneförbättring under 1984 betyder det att regeringens mål på 4 % inflation hålls, och då blir lönekraven 7 %. Där räknar man med genomsnittet.

Det talas ju om en reallöneförbättring i regeringsdeklarationen, om man uppnår regeringens inflationsmål, som nu i realiteten kommer att betyda en genomsnittlig prisstegring på 6 % under 1984, som finansministern mycket riktigt bekräftade. Det står i regeringsförklaringen: "Uppfylls denna grundläggande förutsättning, finns det för första gången på länge möjligheter att inte bara förstärka sysselsättningen utan också uppnå en verklig förbättring av reallönerna." Men skall det bli en verklig förbättring av reallönerna måste tyvärr de nominella lönerna stiga med minst 9 %. Det är på den punkten löntagarna är litet förda bakom ljuset. Hyresgäströrelsen tror i sin naivitet att priserna kommer att stiga med bara 4 % nästa år, och därför får inte hyrorna stiga mer. De har gått med på detta, men där har de verkligen bedragit sig själva. Kostnadsstegringen blir ju högre än 4 % nästa år.

Anf. 8 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Jag tror inte att vare sig hyresgäströrelsen eller SABO är så dåliga på att räkna som Hugo Hegeland nu försöker göra gällande. Jag bestrider att det krävs lönestegringar på 9 % 1984 för att skapa utrymme för en ökning av löntagarnas realinkomster. Det är definitivt inte så höga tal det handlar om.

Anf. 9 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Finansministern svarar litet förvillande. Jag kan erinra om vad finansministern sade i debatten den 2 juni:

”En nödvändig förutsättning för att det skall kunna åstadkommas” – en stabil tillväxt osv. – ”är att den höga inflation som rått i vårt land under ett decennium nu bryts. Den avsevärda förbättring av konkurrenskraften som vi har fått kan bibehållas endast om pris- och kostnadsökningarna i vår ekonomi snabbt nedbringas till högst den nivå som råder i våra viktigaste konkurrentländer – f. n. 3–5 %.”

Finansministern säger vidare i detta tal:

”För att bryta ner inflationsförväntningarna och eliminera indexklausuler som motor för fortsatt inflation föreslår regeringen att de indexeringar – – – som kan påverkas, år 1984 begränsas till högst 4 % – dvs. den inflationsnivå som kan förutses både här hemma och i våra viktigaste konkurrentländer.”

Men här säger ju finansministern att vi kan förutse prisstegringar på ca 6 % under 1984. Hans resonemang håller alltså inte.

Anf. 10 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! I början av debatten hade vi ju enat oss om hur vi skulle använda orden, men nu säger Hugo Hegeland om igen att prisstegringarna under 1984 kommer att bli större än 4 %.

Inflationsmålet är emellertid att prisstegringarna under 1984 skall vara 4 %. Sedan får vi se på hur nivåerna blir för 1984 jämfört med 1983. Vi vet inte någonting exakt om detta förrän vi har utfallet för 1983, som påverkar nivån också för 1984.

Om vi åtminstone kan reda ut terminologin, så blir det något lättare att föra debatten.

Anf. 11 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag har inga svårigheter med terminologin, men det tycks regeringen ha. Man behöver bara läsa regeringsförklaringen för att konstatera det.

Som vi sade inledningsvis kommer inflationstakten i december 1983 att bli 8,6 % enligt konjunkturinstitutet. Om inflationstakten i december 1984 är nere i 4 %, blir den genomsnittliga prisstegringen 6,25 %, om vi skall vara riktigt noggranna, eller 6,3 %. Det är genomsnittet vid en jämförelse mellan åren.

Finansministern säger i svaret: ”Mätt mellan årsgenomsnitten 1983 och 1984 torde emellertid prisökningen bli något högre.” Ja, den kommer att bli

minst 6.3 % enligt de uppgifter som i dag står till buds och enligt den information som jag här har fått av finansministern och som jag tackar för än en gång.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

1983/84:6 och 13 till bostadsutskottet

1983/84:23 till justitieutskottet

1983/84:30 och 32 till finansutskottet

6 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 13 oktober

1983/84:25 av *Marie-Ann Johansson* (vpk) till socialministern om barnomsorgstaxorna:

I dessa tider av kris och åtstramning diskuteras ofta stödet till barnfamiljerna. En stor del av gruppen barnfamiljer hör till dem som efter snart sju magra år har svårt att få pengarna att räcka till ens det allra nödvändigaste.

En dryg utgift för många barnfamiljer är kostnader för barnomsorgen. Har man sina barn inom den kommunala barnomsorgen blir dock utgifterna i hög grad beroende av i vilken kommun man bor.

Tidningen Vi Föräldrar gjorde i våras en undersökning av barnomsorgstaxorna i Sveriges kommuner. Det visade sig att skillnaden är avsevärd mellan olika kommuner. Ta som exempel två familjer som båda har ett barn på daghem och ett på fritidshem och som tillsammans tjänar ca 11 000 kr. per månad. Den ena familjen bor i Ragunda i Jämtland och får där betala 1 440 kr. i månaden i barnomsorgsavgift. Den andra familjen bor i Tierp i Uppsala län och kommer undan med 340 kr. för samma barntillsyn. Tidningen Vi Föräldrar kommenterar detta förhållande på följande sätt: "Det är en skillnad på 1 100 kr, dvs 10 procent av familjens samlade inkomst före skatt. Människor är beredda att gå ut i strejk för några få procents lönehöjning. Politiker gör insatser för barnfamiljerna och höjer barnbidraget med 25 kr per månad. Löjligt! Bara genom att flytta till grannkommunen kan familjen spara det tjugofaldiga. Genom att skiljas kan den förbättra familjeekonomin med 10 000 om året . . .".

Men det är inte bara avgiften som varierar från kommun till kommun. En del kommuner tillämpar avgiftsfria månader (juli och/eller december), andra inte. I en del kommuner får ett barn stanna kvar på dagis om det får ett syskon, i en annan kommun inte. Också progressiviteten i avgiftsuttaget

varierar mycket. I vissa kommuner får man en lägre avgift om en av de vuxna familjemedlemmarna inte är biologisk förälder till barnet, och i andra kommuner gäller samma avgift för samma inkomst oavsett det biologiska föräldraskapet.

Det är inte rimligt att det kommunala självstyret skall få dessa orättvisa effekter. Varken hyror, skatter eller matpriser varierar så starkt mellan olika kommuner som just barnomsorgskostnaderna.

På sikt är det enligt min mening rimligast att barnomsorgen görs avgiftsfri och finansieras helt via skatten. Redan i dag bör dock åtgärder vidtas för att komma till rätta med orättvisorna. Det måste skapas regler som kommunerna har skyldighet att rätta sig efter. Om staten av sociala och pedagogiska skäl vidtar olika åtgärder för att bygga ut barnomsorgen, kan den inte utan vidare acceptera att dess intentioner sätts åt sidan genom avgifter som står i motsättning både till dessa intentioner och till övrig familjepolitik. Några viktiga grundprinciper som bör råda vid avgiftssättningen är:

Alla barn skall ha möjlighet att vara på daghem/fritidshem oavsett föräldrarnas inkomst. Det innebär låga avgifter för familjer med låga inkomster. Man skall inte behöva tacka nej till en daghemsplats för att avgiften är för hög;

Avgiften bör vara progressiv och avgiftstaket justeras i takt med inflationen. Det vanliga i dag är att barnomsorgen blir relativt billigare ju mera man tjänar.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga socialministern:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att komma till rätta med de orättvisa barnomsorgstaxorna?

1983/84:26 av *Pär Granstedt* (c) till utrikesministern om den ekonomiska utvecklingen i u-länderna:

Att den stagnation i världsekonomin som rått sedan mitten av 1970-talet har inneburit stora problem i de industrialiserade staterna är allom bekant. Arbetslösheten har ökat kraftigt. Finansieringen av en växande offentlig sektor har blivit svårare, med stigande budgetunderskott som följd. Behovet av samhälleliga insatser för att bemästra arbetslösheten har ytterligare spätt på budgetunderskotten.

Samtidigt är det dock uppenbart att problemen inte bara har drabbat de industrialiserade länderna. Även de fattiga länderna har råkat illa ut. U-länder utan egna oljetillgångar har också drabbats av de högre oljenotorna, ofta relativt sett betydligt hårdare än i-länderna. Den minskade eller stagnerade efterfrågan på världsmarknaden har skapat ökade svårigheter för u-länderna att få avsättning för sina produkter.

Åtgärder från i-ländernas sida tenderar att ytterligare försvåra u-ländernas situation. Det gäller nedskurna biståndsinsatser. Det gäller också handelsrestriktioner av olika slag, som har en tendens att särskilt hårt drabba u-ländernas intressen.

Mot denna bakgrund ber jag att få ställa följande frågor till utrikesministern:

Hur ser den svenska regeringen på den ekonomiska utvecklingen bland de icke oljeproducerande u-länderna?

Vad anser regeringen att den ekonomiska krisen allmänt sett haft svårast konsekvenser – i i-länder som Sverige eller i u-länder som t. ex. huvudmottagarna av svenskt bistånd?

Vilken effekt anser regeringen att en ekonomisk nedgång i u-länderna har på den världsekonomiska utvecklingen i stort?

7 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 13 oktober

1983/84:86 av *Gunhild Bolander* (c) till försvarsministern om räddningstjänsten i Visby:

Av självklara, geografiska skäl är Gotland särskilt beroende av helikopter för såväl räddningsuppdrag som för akuttransporter till specialkliniker på fastlandet. Sedan länge finns också ett väl utvecklat samarbete mellan Visby lasarett och flygvapnets räddningshelikopter, som är heltidsplacerad i Visby. Detta samarbete har bl. a. inneburit att särskild utrustning utvecklats, som medger snabb och säker i- och urlastning och vid behov kvalificerad vård under transporten. Även ur brandförvarssynpunkt har helikoptern mycket stor betydelse.

Under våren och sommaren har ideliga ubåtskränkningar förekommit, och riksdagen beslutade också under våren att förstärka ubåtsförsvaret med 250 miljoner. Detta har föranlett chefen för marinen att föreslå att utöver marinens tio egna helikoptrar även få ta i anspråk fyra av de tio som är flygvapnets. Alla fyra skulle tas ur den grupp på sex som är stationerade i Ronneby och av vilka alltid en är placerad i Visby. Förslaget innebär bl. a. att utrustning och besättning skall bytas vid skifte av uppdrag.

Från både räddningstjänstens helikopterbesättningar och sjukvårdsansvariga på Gotland är en förändring enligt chefens för marinen förslag klart oacceptabel, och av sjöräddningen betraktas räddningshelikoptern i Visby som helt oundgänglig.

Med anledning av det ovan anförda vill jag ställa följande fråga till försvarsministern:

I hur stor utsträckning kommer det av chefens för marinen framförda förslaget att påverka beredskapen för räddningstjänsten i Visby?

1983/84:87 av *Karin Söder* (c) till justitieministern om rätten att ta del av offentligt anställds personakt:

F. n. gäller att vem som helst utan hinder kan begära att få ta del av en offentligt anställds personakt. Av sekretesslagens 7 kap. 11 § framgår att det

finns vissa förbehåll för vad som får lämnas ut. Sekretess råder t. ex. för uppgifter om personliga förhållanden som hänför sig till myndighetens personalsociala verksamhet, personalvårdande samtal, psykologkontakter m. m. I vissa fall gäller också sekretess om uppgifter kring hälsotillstånd, omplacering, pensionering m. m.

Många offentligt anställda har myndighetsutövande uppgifter som innebär att de kan komma in i konfliktsituationer vid sina kontakter med allmänheten. En tjänsteman kan då råka ut för att trakasseras genom att dennes personakt begärs fram. Uppmaning till ett sådant förfaringsätt har även förekommit i massmedia.

Jag vill mot bakgrund av ovanstående fråga justitieministern vilka åtgärder regeringen är beredd att vidta för att förhindra att en offentligt anställd tjänsteman kommer till skada på grund av de gällande sekretessbestämmelserna?

8 § Kammararen åtskildes kl. 09.17.

In fidem

BENGT TÖRNELL

/Solveig Gemert

Nr 7

**Fredagen den
14 oktober 1983**

*Meddelande om
frågor*